Hati ya Mwongozo kwa Wafanyakazi wa DFID na Washirika wa Utekelezaji:

Kulinda Usalama Dhidi ya Unyonyaji na Dhuluma ya Kijinsia Unyanyasaji wa Kijinsia (SEAH) katika Programu za DFID wakati wa Janga la COVID-19

Katika majanga yaliyopita hatari za kulinda usalama zimeongezeka. Wanawake na wasichana wameonekana kuwa katika hatari kubwa ya aina kadhaa ya ukatili wa kijinsia, na aina za kawaida zaidi ni unyanyasaji wa mpenzi wa karibu na unyonyaji na dhuluma ya kijinsia[1]. Inatambuliwa kuwa mwitikio wa Ebola, ambao ulihusisha ongezeko la waitikiaji wapya, inaweza kuwa bila kukusudia ulisababisha hali zilizochangia kuongezeka kwa SEAH.[2] Janga la COVID-19 ni la kiulimwengu na halijawahi kutokea kwa hivyo ni muhimu kwamba juhudi za kulinda usalama dhidi ya SEAH zinapaswa kuonekana kuwa za kuokoa maisha, za lazima, na kwamba zionekane kuimarisha mikakati ya uwajibikaji na kuongezeka kwa ufadhili wa SEAH. **Sekta zinazozidi kuimarisha juhudi kama sehemu ya mwitikio kama vile afya, misaada ya kibinadamu, ulinzi wa kijamii, elimu na miundomsingi zinahitaji kuwa makini haswa kwa kuongezeka kwa hatari SEAH** na kutia juhudi katika kuhakikisha kuwa ni sehemu kuu ya mwitikio ulioratibiwa. DFID lazima iendelee kudumisha viwango vya kimataifa vya SEAH[3] na kukataa kabisa visa vya SEAH inaposhughulika navyo wakati wa janga la COVID-19.

Ushahidi **wa ni nani aliye katika hatari ya SEAH ungali mfinyu lakini unaonyesha kuwa hili ni tatizo kijinsia** wanawake na wasichana wakiwa katika hatari zaidi. **Ushahidi wa ushuhuda wa watu pia unaanza kujitokeza kuonyesha kwamba vikundi vingine vinaweza pia kuwa katika hatari kubwa ikijumuisha watu wenye ulemavu, wachache wa kijinsia na jinsia, na wavulana**. Kwa hivyo ni muhimu kwamba mikakati ya kuzuia SEAH ijikite katika uchanganuzi thabiti na ujumuishaji wa kijamii. Hii inawawezesha wafanyakazi DFID na washirika kuelewa ni nani aliye katika hatari zaidi ya SEAH wakati wa janga la COVID-19, kwa nini na jinsi gani wako katika hatari zaidi, na kuchukua hatua za kuzuia na kukabiliana na SEAH. Ni**muhimu kwamba wafanyakazi wa programu watie makini mahali ambapo watu wanaweza kuathiriwa na aina kadhaa za ukosefu wa usawa** ambazo zinawafanya wawe katika hatari zaidi ya kukumbana na SEAH, kwa mfano wanawake wa jinsia tata wanaoishi katika kambi za wakimbizi na wafanyakazi wa kitaifa wenye ulemavu.

Vikundi vilivyo katika hatari zaidi ya SEAH wakati wa janga la COVID-19 ni

- **Wanawake**wana uwezekano wa kuwa katika hatari kubwa ya kukumbana na SEAH ambapo jamii zinashuhudia ongezeko la wafanyakazi wa kiume pamoja na viwango vya juu vya mahitaji. Kwa mfano, wakati wa janga la Ebola huko Afrika Magharibi, ripoti ziliibuka kuhusu wafanyakazi wa kiume wanaotumia tofauti za mamlaka na kiwango cha juu cha umaskini kulazimisha wanawake na wasichana kubadilisha huduma za ngono kwa msaada.[4] Wanawake ambao wanaongoza familia na ambao wameathiriwa na umaskini wana uwezekano wa kuona mikakati yao ya kukabiliana kuathirika sana kwa kusitishwa kwa shughuli za kawaida na kusababisha wengi kulazimika kutumia mikakati mibovu ya kukabiliana kama vile kubadilisha ngono na bidhaa au huduma.[5] Wanawake wanaolazimika kutembea licha ya kusitishwa kwa shughuli za kawaida pia wana uwezekano mkubwa wa kuwa hatarini kwa SEAH mikononi mwa vikosi vya usalama vilivyopewa jukumu la kudumisha kusitishwa kwa shughuli za kawaida.[6]
- **Wasichana, hasa wasichana waliobaleghe,** wana uwezekano wa kuwa katika hatari kubwa ya SEAH kwa sababu ya umri wao na pia jinsia zao. Kufungwa kwa shule na athari za kiuchumi za COVID-19 zinazidisha uwezekano wa wasichana waliobaleghe kuhadaiwa kudhulumiwa kingono ili kupata rasilimali. Taasisi za usalama za kawaida za wasichana na upatikanaji wa mikakati ya kupiga ripoti pia zina uwezekano wa

kuathiriwa.[7] Wasichana wanaoishi na kufanya kazi mitaani, wasichana wenye ulemavu na wasichana wahamiaji wana uwezekano mkubwa wa kuwa katika hatari ya SEAH.

- **Wavulana**wapo katika hatari zaidi ya SEAH kwa sababu ya umri wao. Wavulana wanaweza kukumbana na ongezeko la visa vya SEAH kwa sababu ya kutenganishwa na walezi wao wa kawaida (kwa sababu ya mahitaji ya karantini, au maradhi makali/kifo). Kufungwa kwa shule pia kutaathiri kwa kufikia taasisi za usalama, hasa kwa wale walio katika hatari zaidi, ikijumuisha familia zinazoongozwa na watoto, wavulana waliotengwa na kuwa pweke, wavulana walioathiriwa na mizozo au wanaoishi katika kambi za wakimbizi na wavulana wanaoishi na/au wanaofanya kazi mitaani.[8]
- **Watu wenye ulemavu,**hasa wanawake wenye ulemavu na watu wenye ulemavu wa akili wako katika hatari kubwa ya kupata SEAH kwa sababu ya ubaguzi ulioenea dhidi yao. Kwa sababu ya kanuni za kijamii zinazoshikiliwa sana, watu wengi wenye ulemavu wametengwa kushiriki katika kazi za kulipwa na wanaweza kulazimika kutegemea kuuza ngono ili wapate msaada. Watu wenye ulemavu pia wanaweza kukumbana na SEAH kwa kipindi kirefu ikilinganishwa na watu wasio na ulemavu. Hii ni kwa sababu wana uwezekano mdogo wa kujumuishwa katika shughuli za kuimarisha uelewa kuhusu jinsi ya kupiga ripoti ya SEAH na hata wanapofichua kisa cha SEAH, kuna uwezekano mdogo wa kuaminiwa[9].
- **Watu ambao ni wasagaji, mashoga, jinsia mbili na jinsia tata (LGBTQ+),** wana uwezekano wa kuwa katika hatari kubwa ya kukumbana na SEAH kwa sababu ya ubaguzi wa kiuchumi, kijamii, na kisiasa dhidi yao. Wafanyakazi wa misaada wa LGBTQ+ pia wako katika hatari kubwa ya kukumbana na SEAH.[10]
- **Watu walio katika hali za sasa na zinazoibuka za janga, hasa wale walio katika kambi za wakimbizi au wanaotorokea mizozo**wanaweza kuwa katika hatari kubwa zaidi ya SEAH. Hii ni matokeo ya utegemezi wao mkubwa wa wafanyakazi wa misaada kwa msaada na uwezekano mdogo kwamba watapata habari kuhusu SEAH.[11]
- **Wanawake wanaofanya kazi katika utoaji wa huduma kwenye mstari wa mbele (kama sehemu ya mwitikio wa afya),** wana uwezekano wa kuwa katika hatari viwango vya juu vya ukatili mahali pa kazi, ikijumuisha SEAH inayofanywa na wafanyakazi wenza, wagonjwa, na jamaa za wagonjwa. Hii inaweza kuzidishwa kwa sababu ya viwango vya juu vya mifadhaiko kutokana na COVID-19, lindikiza la mamlaka ndani ya mfumo wa afya na uhaba wa vifaa vya kinga binafsi (PPE).[12]

Mawakala wa Kulinda Usalama Dhidi ya SEAH: Kuhakikisha Uzuiaji na Mwitikio Wakati wa Janga la COVID-19

Huku **ikiwa COVID-19 haisababishi mahitaji mapya ya SEAH, hali ya sasa inahitaji wafanyakazi wote wa programu kutia makini kwa ajili ya ongezeko la hatari kubwa ya SEAH ndani ya programu zao.** DFID inatarajia wafanyakazi wa programu kuendelea kufuata michakato ya viwango ya DFID kushughulikia SEAH ndani ya programu zao. Hii inajumuisha kufuata masharti (ikijumuisha kufuata masharti ya kulinda usalama wa watoto kunapofaa) na kuhakikisha muundo wa programu unategemea uchanganuzi wa jinsia na ujumuishaji wa kijamii unaozingatia hatari za SEAH. Kumbuka kuwa maelezo ya DFID ya Kanuni Mahiri 17 za dharura za kibinadamu pia yanatumika kwa programu/marekebisho ya haraka ya COVID-19 na Sheria rasmi kuhusu Dawa Hatari (DDA) inaweza kukamilishwa baada ya kutoa fedha za kwanza, lakini Ofisi ya Ukanda ya Sahel (SRO) kwa mpango huo ilipaswa kujiridhisha kuwa hatari yoyote inalingana na matokeo yanayotarajiwa ya programu. Ripoti zote za SEAH zinazohusiana na programu za DFID lazima ziwasilishwe mara moja kwa reportingconcerns@dfid.gov.uk.

Ili kusaidia kulinda usalama dhidi ya SEAH, wafanyikazi wa programu wanahitaji:

- **Kuonyesha uongozi katika programu zao kuhusu kushughulikia SEAH kwa kuwasiliana kila wakati na washirika kuhusu umuhimu wa kuzuia na kukabiliana na SEAH.** DFID inapaswa kuhakikisha kuwa washirika wote wanajua ongezeko la hatari ya SEAH na kwamba wanaendelea kuweka kipaumbele katika utekelezaji wa hatua za kulinda usalama kupitia marekebisho yoyote yanayohusu COVID-19 (ikijumuisha kukagua wafanyakazi wa muda mfupi na wa muda mrefu na washirika wao, kusaini kanuni za maadili, na mafunzo ya wafanyakazi wote). Ni muhimu kwamba hata wakati wa ongezeko la shughuli na kuajiri wafanyakazi wa muda mfupi, kuzuia SEAH kumejumuishwa katika ukaguzi na mafunzo kabla ya wafanyakazi na washirika kuajiriwa.

- **Washirika wanaosaidia wafuate mikakati ya uratibu wa ndani ya nchi ya Kuzuia (PSEA), inapowezekana.** Miungano ya Asasi Mbalimbali za PSEA kwa kawaida huongozwa na Mratibu wa Kibinadamu wa Umoja wa Mataifa/Mratibu Makazi akisaidiwa na Mratibu PSEA.[13] Pale ambapo miungano hii bado haifanyi kazi, wafanyakazi wa programu wanapaswa kuhimiza washirika kuungana na miungano mingine husika, kwa mfano ile inayofanya kazi ya kulinda watoto au Ukatili wa Kijinsia (GBV).[14]
- **Hakikisha bajeti za programu zinawezesha kulinda usalama dhidi ya SEAH.** Mwanzoni mwa programu mpya kulinda usalama dhidi SEAH unapaswa kuwa na bajeti kwa kulingana na hatari iliotathminiwa ya kutokea kwa SEAH). Programu zilizopo zinaweza kuhitaji marekebisho ya bajeti (ndani ya ugavi wa sasa wa rasilimali) ili kuhakikisha SEAH inazuiliwa na kukabiliwa ipasavyo. Hii inaweza kujumuisha ugavi wa fedha kwa wataalam wa kiufundi kujumuishwa.
- **Tambua hatari yoyote mpya ya programu ya SEAH,** ukizingatia hatari maalum za SEAH zilizohusishwa na COVID-19. Wafanyakazi wa programu wanapaswa kuwazia kuhusu mahali programu inaweza kuleta tofauti kubwa za mamlaka kwani hapa ndipo kuna hatari kubwa ya SEAH. Uangalifu wa kipekee unapaswa kuwekwa kwa utambuzi wa hatari za SEAH ndani ya programu za afya, misaada ya kibinadamu, ulinzi wa kijamii, programu za miundomsingi na wafanyakazi wa programu wanapaswa kutambua kuwa SEAH inaweza kutokea mtandaoni na nje ya mtandao. Kwa mtindo wa usimamizi na utekelezaji wa mbali wa programu, wafanyakazi wa programu wanahitaji kufahamu hatari mpya zinazoletwa na mabadiliko haya ikijumuisha ongezeko la ugumu wa kutambua makosa, kusaidia manusura kupata huduma, kufanya uchunguzi na kuhakikisha uwajibikaji wa kutosha kwa watu walioathirika. Wafanyakazi wa programu wanahitaji kubuni mikakati ya kuzuia hatari hizi, ambazo zinaweza kujumuisha kutafuta njia bunifu za kuwasiliana na watu wakati wa kusitishwa kwa shughuli za kawaida, kutafuta njia za kufanya uchunguzi wa mbali, inapobidi, na kushirikiana na vikundi vya haki za wanawake au watoa huduma wengine wa eneo ambao bado wanaendelea na shughuli.

Ili kusaidia upigaji wa ripoti na kukabiliana na SEAH, wafanyakazi wa programu wanahitaji:

- **Kuhakikisha washirika wanazingatia jinsi wanajamii wanavyoweza kupata habari ya kiprogramu kuhusu taratibu za kulinda usalama, jinsi ya kupiga ripoti ya malalamishi na jinsi ya kupata huduma kama hizo (ikijumuisha wale ambao wanaweza kuwa na changamoto za kufikia mikakati rasmi kama vile wanawake, wasichana na wavulana, na watu wenye ulemavu).** Kusitishwa kwa shughuli za kawaida na hatua za kutengwa kunaweza kupunguza ufikiaji wa watu wengi kwa jumbe na huduma muhimu za SEAH. Wafanyakazi wa programu wanapaswa kusaidia washirika kutumia njia tofauti za mawasiliano wakisisitiza kuwa misaada ni bure kila wakati na jinsi ya kupiga ripoti kuhusu wasiwasi, kama vile kupitia simu za rununu na vipindi vya redio. Programu pia zinahitaji kuzingatia jinsi wanajamii wanavyoweza kupiga ripoti salama ikiwemo wakati wa kusitishwa kwa shughuli za kawaida. Mtu mwenyewe kupiga ripoti kunaweza kuwa bora katika miktadha mingine ambapo kuna viwango vya juu vya kutojua matumizi ya Teknolojia ya Habari (IT), wakati wanawake na wasichana hawana uwezekano wa kupata simu za rununu au pale ambapo kuna suala la kutoaminiana katika kupiga ripoti. Kufichua uhalifu ndani ya mashirika lazima pia kuzingatiwe wakati wafanyakazi wanafanyia kazi mbali, kwa kuwa watu wanaweza kusita kutumia njia za mtandaoni.
- **Msaada kwa manusura na wanaofichua uhalifu lazima uendelee kuwa kipaumbele katika programu zote zinazofadhiliwa na DFID.** DFID inapaswa kuhimiza washirika kutafuta fursa zilizopo katika kiwango cha nchi ili kuainisha huduma ambazo bado zinafanya kazi kusaidia manusura SEAH. Pale ambapo Umoja wa Mataifa imemteua Mratibu wa PSEA, mkakati huu unapaswa kuhimizwa. Vivyo hivyo, GBV na huduma za msaada wa ulinzi wa watoto zinapaswa kuzingatiwa kama sehemu ya msingi ya mwitikio wowote wa kibinadamu wa COVID-19 ambapo manusura wa SEAH wanaweza kupatiwa rufaa pamoja na waathiriwa na manusura wa tatizo pana Ukatili Dhidi ya Wanawake na Wasichana (VAWG) na dhuluma kwa watoto. Katika miktadha ambapo utoaji wa huduma unatofautiana, wafanyakazi wa programu wanapaswa kuzingatia ikiwa kuna fursa ndani ya programu yao au ofisi yao ya nchi kusaidia utoaji bora wa huduma kwa manusura wa SEAH.
- **Hakikisha kuwa wasiwasi wowote wa kulinda usalama unaohusiana na programu inayofadhiliwa na**

Kwa mwongozo zaidi

Mwongozo wa Kulinda Usalama katika Programu Zinazofadhiliwa na DFID wakati wa COVID-19

Kurasa za Maelezo ya Kulinda Usalama za DFID

IASC 2020 Maelezo ya Kiufundi ya Muda Mfupi: Ulinzi dhidi ya Unyonyaji na Dhuluma ya Kijinsia (PSEA) wakati wa Mwitikio wa COVID-19 - Toleo la 1.0

IASC 2020 COVID-19: Jinsi ya kujumuisha watu waliotengwa na walio katika hatari kwenye mawasiliano ya hatari na ushiriki wa jamii

DFID umeripotiwa mara moja kwareportingconcerns@dfid.gov.uk na kwamba washirika wanachukulia ripoti zote kwa uzito na kuchukua hatua zinazofaa kurekodi, kuchunguza na kumsaidia mnusura. Kusitishwa shughuli za kawaida hakupaswi kutumiwa kama kisingizio cha kutowasaidia manusura kupata huduma za usalama na za kuokoa maisha au kuchelewesha uchunguzi. Njia za kufanya uchunguzi kwa mbali pia zinaweza kuzingatiwa kama hatua za muda mfupi inapowezekana. Timu ya DFID ya Uchunguzi wa Kulinda Usalama ya (SIT) ni uafikiaji uliopo wa kupata ushauri na msaada.

---

1 Fraser, E. (2020) Athari za Janga la COVID-19 kwa Ukatili dhidi ya Wanawake na Wasichana, Ripoti ya Utafiti wa Dawati la Msaada wa VAWG Na. 284. London, UK: Dawati la Msaada la VAWGhttp://www.sddirect.org.uk/media/1881/vawg-helpdesk-284-covid-19-and-vawg.pdf; Alina Potts (2020), Mlipuko wa magonjwa katika Janga- Maeneo yaliyoathiriwa na Janga: Kuhakikisha kuwa Wanawake na Wasichana Hawasahauliki, Taasisi ya Wanawake ya Chuo Kikuu cha George Washington,https://giwps.georgetown.edu/pandemics-in-crisis-affected-settings/; IASC (2020) Maelezo ya Kiufundi ya Muda: Ulinzi dhidi ya Unyonyajiwa na Dhuluma ya Kijinsia (PSEA) wakati wa Mwitikio wa COVID-19 - Toleo la 1.0, https://interagencystandingcommittee.org/other/interim-technical-note-protection-sexual-exploitation-and-abuse-psea-during-covid-19-response

2 Kapur, N. (2020) Uchanganuzi wa Jinsia: Kuzuia na Kukabiliana na Ugonjwa wa Virusi vya Ebola (EVD) katika Jamuhuri ya Kidemokrasia ya Kongo

3 Hii inajumuisha: Kanuni Sita Kuu za Kamati ya Kudumu baina ya Asasi Mbalimbali (IASC) zinazohusiana na

Wasiwasi wa Kulinda Usalama unapaswa kuripotiwa kupitia:

+44 1355 843747

reportingconcerns@dfid.gov.uk

6 Fraser, E. (2020) Athari za Janga la COVID-19 kwa Ukatili dhidi ya Wanawake na Wasichana, Ripoti ya Utafiti wa Dawati la Msaada wa VAWG Na. 284. London, UK: Dawati la Msaada la VAWG http://www.sddirect.org.uk/media/1881/vawg-helpdesk-284-covid-19-and-vawg.pdf

7 Marejeleo: Changamoto ya Elimu kwa Wasichana (2020) Kulinda Usalama, Ulinzi na COVID-19 Hati ya Mwongozo kwa Miradi – Toleo[la] 2, https://dfid-gec-api.s3.amazonaws.com/production/assets/34/Safeguarding_and_COVID-19_Partner_Guidance_April_2020.pdf

8Maelezo ya muda mfupi wa IASC (2020): Ulinzi dhidi ya Unyonyaji na Dhuluma ya Kijinsia (PSEA) wakati wa Mwitikio wa COVID-19 - Toleo la 1.0 https://interagencystandingcommittee.org/other/interim-technical-note-protection-sexual-exploitation-and-abuse-psea-during-covid-19-response;Muungano wa Ulinzi wa Mtoto katika Hatua za Kibinadamu (2020) Maelezo ya Kiufundi: Ulinzi wa watoto wakati wa janga la Coronavirus - Toleo la 1.0, https://www.unicef.org/media/65991/file/Technical%20note:%20Protection%20of%20children%20during%20the%20coronavirus%20disease%202019%20(COVID-19)%20pandemic.pdf

9 Palladium (2019) Jibu la Uchunguzi wa Kamati ya Maendeleo ya Kimataifa kuhusu kazi ya DFID juu ya Ulemavu, http://data.parliament.uk/writtenevidence/committeeevidence.svc/evidencedocument/international-development-committee/dfids-work-on-disability/written/96834.html;DFID (2018) Unyonyaji wa Kijinsia, Dhuluma na Unyanyasaji wa Kijinsia katika Sekta ya Misaada ya Kimataifa: Sauti za Waathirika na Manusura: Matokeo Makuu ya Zoezi la Kusikiliza lililoongozwa na DFID,https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/749741/Listening-Exercise1.pdf

10Schauerhammer, V (2018) Mikakati ya Kupiga Ripoti ya Malalamishi, Vizuizi vya Kupiga Ripoti na Usaidizi katika Sekta ya Misaada kwa Dhuluma, Unyonyaji na Unyanyasaji wa Kijinsia, Ripoti ya Utafiti ya Dawati ya Msaada la VAWG Na. 207. London. UK: Dawati ya Msaada la VAWG https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5c59799fed915d045f3778a4/VAWG_Helpdesk_Report_207_Reporting_mechanisms_SEAH.pdf

11Kamati ya Kimataifa ya Msalaba Mwekundu (ICRC) (2020) COVID-19: Programu Jumuishi - Kuhakikisha Msaada na Ulinzi unashughulikia Mahitaji ya Watu Waliotengwa na Walio Hatarini, Kamati ya Kimataifa ya Msalaba Mwekundu, https://reliefweb.int/report/world/covid-19-inclusive-programming-ensuring-assistance-and-protection-addresses-needs

12 Yaker, R. (2020) Kulinda Usalama na Ustawi wa Wafanyakazi wanawake wa Mstari wa Mbele katika Afya kwenye Mwitikio wa COVID-19, Dawati la Msaada - Eneo la Uwajibikaji (AoR) katika Ukatili wa Kijinsia (GBV),

http://www.sddirect.org.uk/media/1896/202003-securing-safety-and-wellbeing-of-women-frontline-healthcare-workers-covid-19_final_version.pdf

[13]IASC (2020): Maelezo ya Kiufundi ya Muda wa Mfupi: Ulinzi dhidi ya Unyonyaji na Dhuluma ya Kijinsia (PSEA) wakati wa Mwitikio wa COVID-19 - Toleo 1.0, https://interagencystandingcommittee.org/other/interim-technical-note-protection-sexual-exploitation-and-abuse-psea-during-covid-19-response

[14]Huu unaweza kujumuisha Ukatili wa Kijinsia (GBV) au makundi madogo ya ulinzi wa watoto pale ambapo haya yanafanya kazi au mkakati wowote wa uratibu unaofaa unaohusiana na GBV na ulinzi wa watoto katika miktadha mingine.